

Appellat. Ubi habetur talis revocatio confessionis erroneæ per procuratorem seu advocatum factæ; et quidem absque alia erroris probatione, eo quod dominus confessionem illam revocaverit in continenti, sive adhuc eadem die. Idem tradit Glossa in can. *Apud.* 32. quæst. 1. vers. *Revertitur.* et c. *Scriptum est.* vers. *Revocatam.* de *Election.*; Abbas cit. c. *Ex parte.* n. 21, h. t. Nam etiam testis potest in continenti dictum suum corrigere, c. *Præterea.* 7. de *Testib. cogend.*; et concordant. dicta superius cit. n. 78.

95. *Confessio procuratoris quando dicatur per dominum revocata in continenti?* — Dicitur autem confessio procuratoris per dominum revocata in continenti non solum, si præsentem domino facta revocetur, antequam confessio est redacta in scriptis; vel saltem, antequam recedant partes a præsentia iudicis, juxta dicta superius n. 79; sed insuper in c. *Cum causam,* 62, de *Appellat.*, admittitur revocatio responsionis advocati, per dominum principalem eadem die facta, et sic post recessum a præsentia iudicis. Quinimo in l. ult. c. de *Errore advocat.* censetur error advocati revocatus « ex continenti, si triduo proximo contradixit » dominus, qui iudicio præsens non intererat.

96. *De se confessi super aliorum conscientis, seu de sociis criminum interrogari non debent.* — Quæritur III. An de proprio crimine judicialiter confessi possint interrogari de sociis criminis, eorumque confessio adversus istos admitti? Resp. I. Regula est: « De se confessi super aliorum conscientis interrogari non debent. » Ita quippe loquitur cap. 1. h. t. ubi Glossa, vers. *Confessi,* varias utriusque juris concordantias allegat, atque infert, dicens: « Nulli ergo de se confesso, super crimine aliorum creditur. » Idem patet ex c. *Veniens.* 10. de *Testib.* et c. *Nemini* 15. q. 3, et c. *Neganda.* 3. q. 11 et l. ult. c. de *Accusation. et in scriptis,* cum similibus.

97. *Hujus ratio.* — Infertur proinde, quod regulariter loquendo, de proprio crimine confessi non sint examinandi de sociis criminis, neque eorum confessio adversus quemlibet admittenda; uti patet ex allegatis iuribus. Accedit ratio, tum quia de se crimen in iudicio confessus, eo ipso fit infamis, vilis, ac dubiæ fidei; ideoque merito a testimonio ferendo repellitur, can. *Testimonium.* 54. de *Testib.*; tum quia ejusmodi « confessio est periculosa; » ut dicitur in cap. 1. h. t. juncta l. ult. c. de *Accusation.* Ubi et de hujus ratio

redditur: Ne alioquin de se confessus sibi blandiri possit. « Veniam sperans propter flagitia adjuncti, vel pro communione criminis consortium personæ superioris optans, aut inimici supplicio in ipsa supremorum suorum forte satiandus, aut eripi se posse confidens. » Hæc enim facile sequerentur, si de proprio crimine jam confessi, possent semper examinari, atque audiri super aliorum criminibus.

98. *Fallit data regula in criminibus exceptis, nam in his de se confessus potest interrogari de sociis.* — Resp. II. Fallit nihilominus data regula in criminibus exceptis, in quibus, cum valde perniciose sint reipublicæ, bonumque publicum graviter lædant, jus ipsum statuit, posse de se confessos interrogari de sociis criminis. Ita communis; et patebit inductione, seu enumeratione dictorum criminum, de quibus concl. seqq.

99. *Crimina excepta, cur sic dicantur?* — Solum hic prænotandum, quod ejusmodi valde perniciose crimina dicantur excepta, eo quod in ipsis non necessario sint observanda ea omnia, quæ alioquin jure positivo de inquisitione criminum, et processu judiciali statuta fuerunt. Unde inter alia fit, quod in eisdem fallat data regula, possitque iudex de se confessos interrogare de sociis criminum.

100 et 101. *Horum sunt plura; et quæ?* — Resp. III. Ejusmodi crimina excepta, seu circa quæ de se confessi possunt judicialiter interrogari de sociis criminum, sunt plura. Patet hoc inductione, enumerando talia crimina, quorum nonnulla refert Glossa fin. in l. ult. c. de *Accusation.*, cætera vero Farinacius lib. 1. *Criminal.* quæst. 43, n. 57 et seqq.; Petrus Maria Passerinus in *Tribunali regularium,* quæst. 42, art. 14, n. 60, et alii.

Sic quippe inter crimina excepta connumeratur — I. Crimen hæresis: ut c. *In fidei.* 5. de *Hæret.* in 6. et c. *Litteras.* 14. de *Præsumptionib.* — II. Crimen læsæ majestatis: ut cap. 1. h. t. et can. *Veniens.* 15. q. 3, cum similibus. — III. Crimen sacrilegii; juxta can. *In primis.* § *De persona Januarii.* 2, quæst. 1 et can. *Si quis suadente.* 11, q. 4. § *Qui autem.* ubi contra genus sacrilegii ad instar publici criminis, et læsæ majestatis, procedendum dicitur. — IV. Crimen veneficii, seu magiæ, arg. l. ultim. c. de *Maleficio;* ubi punitur, qui occultaverit talem « publicum reum, ne facinoris socios publicaret. » — V. Crimen latrocinii, et

grassationis per vias publicas, l. *Divus Hadrianus.* ff. de *Custodia reor.* ibi. « Hieronarchæ cum apprehenderint latrones, interrogent eos de sociis et receptatoribus. » — VI. Crimen læsæ monetæ, utpote cujus obnoxii, crimen læsæ majestatis committunt; ut dicitur l. II, c. de *Falsa monet.* — VII. Assassinii crimen: nam in hoc potest assassinus de mandatoribus interrogari, arg. l. *Non ideo minus.* c. de *Accusat.* et tradit Farinacius loc. cit. n. 56, cum pluribus aliis.

102. *Simonie crimen est exceptum, et comparatur crimini læsæ majestatis et quando?* — VIII. Simonie crimen: nam istud comparatur crimini læsæ majestatis, c. *Sane.* 15, q. 3. Quamquam hoc dumtaxat procedat, si agitur de simonia civiliter; quia tunc socius criminis admittitur ad testificandum, dummodo sit socius criminis tantum, et non muneris: secus, si agatur de ea criminaliter, aut quis etiam fuerit socius muneris, per textum in cap. 1, de *Testib.* in 6. Ulterius et

103. *Furtum connumeratur inter excepta crimina; et quomodo?* — IX. Furtum etiam connumeratur inter excepta crimina: non quidem de jure, sed de consuetudine iudicum, qui deprehensum in uno furto, solent examinare de aliis furtis ab eo commissis, quorum nulla habent indicia: idque propter frequentiam hujus criminis, cui proinde severius obviandum esse existimant. Julius Clarus lib. V. *Practiæ criminalis,* § fin. quæst. 64, n. 45; Pirhing. h. t. n. 24.

104. *Inter hæc generaliter veniunt delicta illa, quæ ex natura sua petunt complicem.* — X. Inter crimina excepta, seu in quibus iudex ex officio potest, et debet interrogare de sociis criminis, generaliter veniunt delicta illa, quæ ex natura sua petunt socium criminis, seu complicem quemdam: tunc enim de se confessus potest interrogari de complice, qui illius criminis particeps fuit. Farinacius cit. quæst. 43, n. 107, post Salycetum in l. ult. n. 7. ff. de *Accusat.*, et plurimos alios. Et talia crimina sunt adulterium, stuprum, sodomia, et hujusmodi, quæ necessario requirunt complicem.

105. *Vel saltem in talibus circumstantiis requirunt socios.* — His accedunt ea delicta, quæ quidem absolute possent committi sine socio, tamen in talibus circumstantiis requirunt multitudinem sociorum: ut fit in subtractione magnarum trabium, aut in amotione magni lapidis pro limite in confinio positi, qui ab uno solo amoveri non

potuisset. Idem dicendum, quando hic et nunc adsunt indicia, quod crimen, ut puta homicidium, fuerit a pluribus commissum, vel tractatum: tunc enim de se confessus, poterit de aliis consociis interrogari: prout pluribus declarat Farinacius loc. cit. n. 107 et 109, allegans alios.

106. *Reus de se confessus potest interrogari de consociis in delictis occultis, et difficilis probationis.* — XI. Reus de se confessus potest interrogari de consociis in delictis occultis, et difficilis probationis, et in quibus veritas aliter haberi non potest, nisi per socios criminis. Ita Farinacius cit. quæst. 43, n. 68, allegans Decium consil. 342. n. 3, et alios. Idque desumitur ex cap. ult. de *Testib. cogend.* ubi loquendo de crimine conjurationis in episcopum, quod aliter probari non poterat, coguntur socii etiam jurati ad eam detegendam. Accedit quod in iis, quæ sunt difficilis probationis, aut ubi ex natura facti alii testes haberi non possunt, admittantur testes, qui alias sunt prohibiti: ut c. *Veniens ad apostolicam.* 38. § fin. de *Testib.*, etc. Et si Christus. 26. de *Jurejurand.* et l. *Consensu.* § *Super plagis.* c. de *Repudiis.* Verum occasione præmissorum,

107. *Ad quid valeat confessio, seu nominatio socii criminis, per reum de se confessum facta?* — Quæritur IV. Ad quid valeat confessio, seu nominatio socii criminis, per reum de se confessum facta? Resp. I. Generatim loquendo illis, qui de se sunt confessi, et nominant seu denuntiant socios criminis, non creditur quantum ad convincendum, sed quantum ad præsumptionem: unde si adsunt aliæ præsumptiones seu indicia, valent; alias per se non sufficiunt. Ita Glossa in cap. 1. §. *Confessi,* et Abbas ibid. n. 6 et 8, et Barbosa n. 4, h. t. Verum descendendo magis ad specialia,

108. *Loquendo de criminibus non exceptis, nominatio socii criminis indistincte valet ad inquisitionem specialem.* — Resp. II. Loquendo de criminibus non exceptis, quando depositio rei de se confessi, ac socium criminis quoquo modo nominantis, non est adminiculata aliis indiciis seu præsumptionibus; tunc solum aperit viam iudici ad inquirendum generaliter super admissio crimine, ejusque auctore in genere: non vero ea sufficit ad inquirendum specialiter super nominato socio criminis, neque ad transmittendum huic libellum criminalem, ut teneatur personaliter comparere, suasque defen-

siones vacere. Ita Julius Clarus cit. § fin. quæst. 13, n. 5; Farinacius cit. quæst. 43, n. 129; Petrus Maria Passerinus in *Tribunali regularium*, quæst. 42, n. 163; Ludovic. de Ameno in *Practica criminali*, lit. 45, § 7, ut 63, et alii.

109. *Et hujus ratio.* — Ratio est, quia in tali casu dictum rei de se confessi non debet ut dictum testis (est enim inhabilis ad iustificandum, utpote criminis), sed solum ut dictum denunciatoris, seu notificatoris: talis autem potest etiam esse persona infamis et vilis, sufficitque ejus dictum ad appellandum iudicem viam pro inquisitione generali; uti patet ex praxi tribunalium in apparitoribus, et aliis personis ad denunciandum crimina constitutis, quales plerumque sunt pauperes et viles, quin et quandoque infames. Ad inquirendum tamen in specie contra nominatum, dictum rei de se confessi non sufficit absque aliis adminiculis, cum non faciat semiplenam probationem, vel indicia æquipollentia, simulque per inquisitionem in specie contra nominatum institutam, magis gravaretur bona fama ipsius. Accedit quod ex una parte boni publici intersit, delicta ad notitiam magistratus quomodocumque pervenire, ne delicta maneant impunita: ex altera vero parte talis denuntiatio est modici præjudicii, cum nihil cadit operetur, nisi quod caperiat viam iudici ad inquirendum in genere, non vero in specie contra nominatum; multominus ad hunc citandum, vel capiendam, nisi prius exhibitis contra eum legitimis indicibus, et torturæ ex inquisitione generali depromptis. Ita argumentatur Jul. Clarus cit. § fin. quæst. 7, n. 2, quamvis postea quæst. 43, n. 5, videatur etiam admittere inquisitionem specialem contra ejusmodi nominatum, dum concedit, posse tunc iudicem procedere ad inquirendum, et asserendum alias informationes contra Petrum nominatum, etiam inquisitum contra ipsum nihil aliud esset in processu. » Verum in criminibus non exceptis, et seclusis aliis indicibus, communiter doctores tenent oppositum, ut inquit Ludovic. de Ameno loc. cit. n. 53, et Passerinus id. 63.

110. *Loquendo vero de criminibus exceptis, nominatio socii criminis indistincte valet ad inquisitionem specialem.* — Resp. III. Loquendo vero de criminibus exceptis, nominatio socii criminis indistincte valet ad inquisitionem specialem, atque ad transmitten-

dem libellum criminalem, ut is teneatur personaliter comparere, et defensiones suas facere; idemque dicendum de criminibus non exceptis, quando dicta nominatio socii criminis est adminicula aliis sufficientibus indicibus. Ita Farinacius loc. cit. n. 127, 129 et 130, Ludovic. de Ameno, et Passerinus ubi supra, Julius Clarus loc. cit. quæst. 21, n. 5, cum aliis. Ratio est, quia in criminibus exceptis potest reus de se confessus (ipso jure sic concedente, et ordinante) interrogari quoad socios criminis; ergo etiam ejus nominatio facit indicium sufficiens ad specialiter inquirendum contra nominatum, et ad istum citandum: alioquin frustra permitterent jura, ut reus de se confessus in hujusmodi criminibus interrogaretur de sociis, contra regulam generalis n. 96 jam allatam. Accedit, quod loquendo de criminibus exceptis, reus de se confessus quandoque admittatur in testem contra sociam criminis: prout de crimine hæresis habetur statutum c. In fidei. 5, de *Hæretic.* in 6, et c. *Litteras.* 44, de *Presumpt.* in 6.

111. *Hoc ipsum procedit in criminibus non exceptis, quando ea est adminiculata aliis indicibus. Indicia hodie succedunt loco diffamationis.* — Atque id ipsum procedit in criminibus non exceptis quando per reum de se confessum nominatio consocii criminis est adminiculata aliis sufficientibus indicibus: hoc ipso, quod tunc adsint talia indicia, juxta prudens arbitrium iudicis sufficientia ad specialiter inquirendum, et transmittendum nominato libellum criminalem una cum ejus citatione. Nam indicia hodie succedunt loco diffamationis; ut notat Bartolus in l. *Congruit.* § *Et nota quomodo.* ff. de *Offic. presid.*, ubi æquiparat processum inquisitionis specialis cum indicibus, et fama publica. Maranta part. VI *Speculi aurei*, tit. de *Inquisition.* n. 22; Farinacius lib. I, quæst. 9, n. 20, citans complures alios. Atqui ad inquisitionem specialem contra quempiam instituendam sufficere, quod præcesserit diffamatio ejus, textus est in c. *Qualiter et quando*, 24, de *Accusation.*; ergo.

112. *Quæ indicia censeantur sufficientia ad instituendam inquisitionem specialem contra aliquem, puta nominatum?* — Quænam autem indicia censeantur legitima ad instituendam inquisitionem specialem contra aliquem, puta contra hujusmodi nominatum, admodum variant doctores, prout videre est apud Jul. Clarum cit. § fin. quæst. 20, et Farina-

cius cit. l. I, quæst. 4, n. 47 et seqq. Illud est certum, quod fama sola, quod quis maleficium commiserit, sit sufficiens signum ad inquirendum specialiter diffamatum, cit. c. *Quæter et quando*, 24, de *Accusation.* Alioquin vero, cum indicia alia sint levia, alia gravia, alia gravissima, generatim sufficit dicere, talia ad specialiter inquirendum contra aliquem requiri indicia, per quæ fit iudici legitima præsumptio, sive suspicio, quod inquirendus deliquerit: qualia vero hæc sint in casibus particularibus, prudentis iudicis arbitrio est relinquendum; quanquam leviora indicia sufficiant ad specialiter inquirendum, quam ad torquendum. Farinacius cit. quæst. 4, n. 25; Julius Clarus cit. quæst. 20, n. 2 et seqq., et alii. Unde ulterius

113. *Nominatio socii criminis facta per reum de se confessum, non est sufficiens indicium ad torturam.* — Resp. IV. Nominatio socii criminis facta per reum de se confessum, nisi concurrant alia adminicula, non est sufficiens indicium ad torturam. Ita Jul. Clarus, lib. V *Criminal.* § fin., quæst. 21, n. 7 et 8, allegans Bœrium decis. 349, n. 4, attestantem de communi, pluresque alios; simulque asserens, quod hoc non tantum procedat in criminibus non exceptis, sed etiam exceptis: adeo, ut etiam in istis dicta nominatio (alia præsumptione non concurrente) non sit sufficiens signum ad torturam.

§ V.

DE CONFessione QUALIFICATA; ET AN HÆC EX PARTE SOLUM POSSIT ACCEPTARI.

114. *Confessio qualificata, quæ?* — Quæritur I. Quid sit confessio qualificata? Resp. Confessio qualificata dicitur illa, quæ emanat circa unum capitulum ut certa qualitate affectum, vel saltem circa plura ut inter se connexa. Ita in re communis; prout patebit exemplis illico afferendis.

115. *Confessio quandoque fit simpliciter, quandoque sub adjecta qualitate.* — Unde sciendum, quod confessio quandoque fiat simpliciter; puta, absolute et pure confitendo debitum, vel erimen, sine apposita alia qualitate: in quo sensu hactenus de confessione dictum est. Quandoque autem tali confessioni adicitur aliqua qualitas, et quidem sub eadem constructione, vel saltem in continenti apposita, juxta exempla illico afferenda: et tunc dicitur esse *Confessio qualificata.* Exem-

plum hujus affert Glossa magna in l. *Siquidem. c. de Exception.*, si actore asserente quod reus sibi promiserit decem, reus respondeat, se solum conditionaliter promisisse (qualis confessio fit sub unica constructione), vel promisisse, sed sub conditione, si hoc aut illud fiat, et non aliter: talis enim confessio censetur qualificata, ob appositam in continenti qualitatem, seu conditionem illam; nam quæ in continenti dicuntur, censentur inesse l. *Lecta est, ff. Si certum petiatur.* Secus, si conditio non in continenti apponatur, sed primum ex intervallo: qui tunc non censetur inesse confessioni, sicque non reddit istam qualificatam. Glossa loc. cit.

116. *Exempla confessionis qualificate referuntur.* — Aliud confessionis qualificate exemplum habetur in c. *Bona memoria*, 3, § 4, de *Postulat. prelat.*, ubi nuntii capituli Strigoniensis confitendo responderunt, quod super præficiendo sibi pontifice « de gratia multoties suffraganeorum fuerat requisitus consensus. » Hæc enim confessio nuntiorum, inquit Abbas ibid. n. 29, emanavit qualificate; atque ideo suffraganei non poterant recipere, et approbare confessionem illam sine qualitate de gratia. Hoc ipsum (subjungit Abbas ibidem) contingit, si confitear, recepisse me a te centum, quæ mihi debebas ex causa mutui: talis enim confessio continet unum actum qualificatum; quia non confiteor, me recepisse a te centum simpliciter, sed centum quæ mihi debebas vi mutui.

117. *Exempla confessionis qualificate referuntur.* — Secus foret dicendum, si petas a me centum, et ego respondeam, « quod bene mihi mutuasti centum, sed tu ex alia causa tenearis mihi in centum. » Hæc enim non censetur confessio qualificata, sed est pura confessio de recepto mutuo, quam proinde adversarius potest habere acceptam; etsi simul sit adjecta exceptio de debito aliorum centum, quam ego probare tenebor, cum loquatur de facto separato. Abbas loc. cit. Hoc idem dicendum in casu, si respondeam: « Fateor, me tibi promisisse centum, sed ea tibi jam solvi. » Nam hæc, utpote loquens de diversis actibus seu capitulis, non est confessio qualificata, sed confessio, simul et exceptio; sicque potest per adversarium quoad priorem partem acceptari, quoad posteriorem vero negari, donec hæc a me probetur. Maranta part. VI *Speculi aurei*, tit. de *Confessione*, n. 27.

118. *Exempla confessionis qualificate refe-*